

Målnummer: UM2189-17**Avdelning:** 1**Avgörandedatum:** 2018-04-25**Rubrik:**

Av landinformationen framgår att situationen för kvinnor har påverkats drastiskt av den pågående konflikten i Syrien men också att förhållandena för kvinnor skiljer sig markant mellan olika områden och att utsattheten i regimkontrollerat område styrs av kvinnans profil. En kvinna som kommer från ett regimkontrollerat område och som inte har någon särskild riskprofil har inte beviljats flyktingstatusförklaring.

Lagrum:

- 4 kap. 1 § och 3 § utlänningslagen (2005:716)
- Artikel 2 d, artikel 4, artikel 9.1, artikel 9.3, artikel 10.1 och artikel 10.2 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/95/EU av den 13 december 2011 om normer för när tredjelandsmedborgare eller statslösa personer ska anses berättigade till internationellt skydd, för en enhetlig status för flyktingar eller personer som uppfyller kraven för att betecknas som subsidiärt skyddsbehövande, och för innehållet i det beviljade skyddet (omarbetning)
- Artikel 1 A (2) i 1951 års konvention om flyktingars rättsliga ställning (Genèvekonventionen)

Rättsfall:

- MIG 2007:9
 - MIG 2012:18
 - MIG 2014:20
-

REFERAT

ZA ansökte om asyl i Sverige i september 2015. Som grund för sin ansökan åberopade hon i huvudsak följande. Hon reste ut ur Syrien legalt 2015 till Libanon och sedan Turkiet. Hennes barn bor i Saudiarabien tillsammans med sin far, som hon är skild ifrån. Hon söker skydd i Sverige på grund av tillståndet i Syrien. Hon har inte varit med om något personligen och har inte någon personlig hotbild mot sig. Vid ett återvändande vet hon inte om hon riskerar något särskilt, men det finns inte någon trygghet i Syrien. I Syrien bodde hon i området Jaramana som är en förort till Damaskus. Regimen styrde området. I och med konflikten fanns det inte längre säkerhet och hyran blev allt dyrare. Det gick inte att röra sig fritt utan man behövde ha med sig id-kort och det fanns vägspärrar i varje kvarter. Hon vet inte varför det var så, men kanske var det på grund av att det fanns folk från olika religiösa grenar i området hon bodde i.

Migrationsverket beslutade den 10 augusti 2016 att bevilja ZA ett tidsbegränsat uppehållstillstånd och alternativt skyddsstatusförklaring, men att avslå hennes ansökan om flyktingstatusförklaring med i huvudsak följande motivering. ZA har utifrån lämnade handlingar styrkt sin identitet. Hon har genom muntliga uppgifter gjort sin hemvist sannolik. Hennes åberopade skäl kommer därmed prövas mot rådande förhållanden i Syrien. ZA har inte blivit utsatt för något personligen och har inte heller någon personlig hotbild mot sig. Hennes åberopade skyddsskäl grundar sig på den allmänna situationen i Syrien. Det finns därmed inte någon individuell och konkret hotbild mot henne som gör att hon skulle riskera att utsättas för flyktinggrundande förföljelse. Hon kan därför inte få flyktingstatusförklaring. Den rådande situationen i Syrien är för närvarande i generell mening extremt allvarlig och det våld konflikten för med sig är så allvarligt och urskillningslöst att det finns grundad anledning att anta att en civilperson bara genom att vistas där löper risk att dödas eller allvarligt skadas. Mot bakgrund av det allmänna säkerhetsläget är ZA alternativt

skyddsbehövande.

ZA överklagade Migrationsverkets beslut till migrationsdomstolen och yrkade att hon skulle beviljas flyktingstatus och permanent uppehållstillstånd. Till stöd för sin talan anförde hon i huvudsak följande. Hon kommer från en förort till Damaskus som blivit förstörd av kriget. Området är idag kontrollerat av shiagrupper och hon är sunnimuslim. Det är riskfyllt för henne att bo i området.

Förvaltningsrätten i Göteborg, migrationsdomstolen (2017-01-25, ordförande Déhn och tre nämndemän), beslutade att inte pröva ZA:s yrkande om permanent uppehållstillstånd men att bevilja henne flyktingstatusförklaring med i huvudsak följande motivering. Av landrapporteringen i målet framgår att det inte krävs mycket för att en person ska tillskrivas en politisk uppfattning i Syrien och därigenom ses som motståndare till någon av de stridande parterna i landet. Det kan räcka med att personen kommer från ett visst område eller tillhör en viss religiös inriktning. Även omständigheten att personen har varit utomlands och sökt asyl kan vara tillräckligt för att denna ska riskera flyktinggrundande behandling vid hemkomsten. ZA har uppgett att hon inte har drabbats av något våld eller har någon känd hotbild mot sig i Syrien. Trots det anser migrationsdomstolen, med hänsyn till den situation som enligt angiven landinformation råder i Syrien och ZA:s personliga förhållanden i övrigt, att det finns en risk att hon kommer att drabbas av flyktinggrundade behandling om hon återvänder till hemlandet. Det finns inte något relevant och rimligt alternativ för flykt inom landet och det har inte heller framkommit något i målet som ger anledning att anta att ZA är utesluten från att anses som flykting.

Migrationsverket överklagade domen och yrkade att Migrationsöverdomstolen skulle fastställa verkets beslut och anförde i huvudsak följande. Inom asylrätten är det en grundläggande princip att det är den asylsökande som ska göra sitt behov av internationellt skydd sannolikt. Även om en person tillhör en viss riskgrupp måste det göras en individuell prövning av åberopade skyddsskäl i det enskilda fallet. Landinformationen ger inte på ett entydigt sätt stöd för att samtliga personer som lämnat Syrien och kommer från ett visst område, tillhör en viss religiös inriktning eller varit utomlands och sökt asyl ska beviljas flyktingstatusförklaring.

Intensiteten i stridigheter och våld varierar i olika delar av Syrien vid olika tidpunkter. Risken att utsättas för våld med anledning av grupptillhörighet ökar beroende på våldets intensitet, stridande aktörer och vilken eller vilka grupper som har territoriell kontroll över ett visst område. En sökandes utsatthet på grund av religion eller etnicitet kan således se olika ut beroende på den sökandes hemvist.

Enbart den omständigheten att ZA är sunnimuslim medför inte att hon är flykting. Hon har inte heller råkat ut för något på grund av sin religionstillhörighet.

ZA gör nu gällande att hon på grund av att det av hennes id-kort framkommer att hon enligt syrisk folkbokföring är hemmahörande i staden Hama riskerar att tillskrivas en politisk uppfattning. Hama har sedan 2011 kontrollerats av den syriska regimen. Det har inte heller framkommit annat än att hon levt och arbetat i Damaskus utan att utsättas för något med anledning av vad som framkommer i hennes id-kort. Hon har vid flera tillfällen lämnat landet för att sedan återvända. Hon har också rest ut ur landet legalt.

Tillgänglig landinformation ger inte stöd för att kvinnor utan manligt nätverk i Syrien generellt skulle vara särskilt utsatta. Det finns oklarheter om ZA:s familjebild och övrigt kontaktnät. Oaktat detta har hon även efter skilsmässan från maken levt och verkat i Damaskus under en inte helt obetydlig tid.

ZA ansåg att överklagandet skulle avslås och anförde i huvudsak följande. Under hela asylutredningen har Migrationsverket ställt sammanlagt tre frågor som direkt berör hennes behov av skydd. Detta är synnerligen problematiskt ur

rättssäkerhetsaspekt eftersom hon svårligen har kunnat tillvarata sina intressen utan hjälp från ett offentligt biträde eller en adekvat utförd utredning. Det kan särskilt noteras att hennes religiösa tillhörighet inte har utretts av Migrationsverket.

Av landinformationen står det klart att den syriska regimen tillskriver den sunnimuslimska befolkningen en politisk uppfattning enbart på grund av dess religiösa tillhörighet. Det står också klart att regimen utsätter den sunnimuslimska befolkningen för sådan behandling som kan likställas med förföljelse.

När hon flydde från Syrien hade hon sin hemvist i ett område som kontrolleras av den syriska regimen. Av hennes id-kort framgår emellertid att hennes hemvist enligt den syriska folkbokföringen är i Hama, som under början av inbördeskriget var platsen för en av de största demonstrationerna mot president al-Assad. Oaktat att Hama nu är under regeringens kontroll måste det anses finnas en konkret risk för att hon på grund av att hon är folkbokförd i Hama kan komma att tillskrivas en politisk uppfattning av den syriska regimen vid ett återvändande. Att staden kontrollerades av oppositionen endast under en kortare tid torde sakna betydelse.

Kvinnor i Syrien utgör en särskild riskgrupp. I egenskap av ensam kvinna utan manligt nätverk skulle hon riskera att utsättas för förföljelse vid ett återvändande. Hon hyser en välgrundad fruktan för förföljelse på grund av kön. Det finns inte några oklarheter om hennes familjebild. Hon har inte tillgång till ett manligt nätverk i Syrien.

Omständigheten att en person varit utomlands och sökt asyl kan också, så som migrationsdomstolen konstaterat, vara tillräcklig för att riskera flyktinggrundande behandling vid ett återvändande.

För det fall Migrationsöverdomstolen finner att överklagandet ska avslås bör längden på hennes uppehållstillstånd omprövas.

Kammarrätten i Stockholm, Migrationsöverdomstolen (2018-04-25, Fridström, Briheim Fällman och Jahn, referent), yttrade:

1. Vad målet gäller

Migrationsverket har beviljat ZA uppehållstillstånd och alternativ skyddsstatusförklaring medan migrationsdomstolen har ansett att hon är flykting. Den fråga som Migrationsöverdomstolen ska ta ställning till är alltså om ZA är flykting genom att hon riskerar förföljelse i hemlandet på grund av att hon tillskrivits en viss politisk uppfattning eller på grund av sitt kön. Frågan om uppehållstillstånd kommer inte att behandlas utan endast om det finns förutsättningar för att bevilja ZA flyktingstatusförklaring eller om hon i stället ska beviljas alternativ skyddsstatusförklaring.

2. Tillämpliga bestämmelser m.m.

2.1 Definitionen av flykting och flyktingstatusförklaring

Med flykting avses en utlänning som befinner sig utanför det land som utlänningen är medborgare i, därför att han eller hon känner välgrundad fruktan för förföljelse på grund av ras, nationalitet, religiös eller politisk uppfattning eller på grund av kön, sexuell läggning eller annan tillhörighet till en viss samhällsgrupp, och inte kan, eller på grund av sin fruktan inte vill, använda sig av detta lands skydd (4 kap. 1 § första stycket utlänningslagen [2005:716]).

En utlänning, som med åberopande av skyddsskäl ansökt om uppehållstillstånd, ska förklaras vara flykting (flyktingstatusförklaring) om han eller hon omfattas av definitionen i 4 kap. 1 § utlänningslagen och inte är utesluten från att anses som flykting enligt 4 kap. 2 b § samma lag (4 kap. 3 § utlänningslagen).

Utlänningslagens definition av flyktning motsvarar den som återfinns i artikel 1 A (2) i Genèvekonventionen och artikel 2 d i skyddsgrundsdirektivet (Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/95/EU av den 13 december 2011 om normer för när tredjelandsmedborgare eller statslösa personer ska anses berättigade till internationellt skydd, för en enhetlig status för flyktingar eller personer som uppfyller kraven för att betecknas som subsidiärt skyddsbehövande, och för innehållet i det beviljade skyddet [omarbetning]).

Enligt artikel 9.1 i skyddsgrundsdirektivet krävs för att en handling ska betraktas som förföljelse enligt lydelsen i artikel 1 A i Genèvekonventionen att denna a) är tillräckligt allvarlig till sin natur eller på grund av sin upprepning för att innebära en allvarlig överträdelse av de grundläggande mänskliga rättigheterna, eller b) är en ackumulation av olika åtgärder, däribland sådana överträdelser av de mänskliga rättigheterna som är tillräckligt allvarliga för att påverka en individ på ett liknande sätt som i led a. Av artikel 9.3 framgår att det måste finnas ett samband mellan de skäl som anges i artikel 10 och den förföljelse som anges i punkt 1 i artikel 9 eller avsaknaden av skydd mot sådan förföljelse.

I artikel 10.1 i skyddsgrundsdirektivet anges faktorer som medlemsstaterna ska ta hänsyn till vid bedömningen av skälen till förföljelse i fråga om vad begreppen ras, religion, nationalitet, politisk åskådning omfattar och för att en grupp ska anses utgöra en särskild samhällsgrupp.

2.2 Förfarandet vid fastställande av flyktingskap

En person är flyktning enligt Genèvekonventionen i samma ögonblick som han eller hon lämnar sitt hemland och de rekvisit som anges i konventionen är uppfyllda. Hur ett fastställande av flyktingskap ska göras eller vilket slags förfarande som ska tillämpas finns inte uttryckligen reglerat i konventionen. Det har lämnats åt varje fördragsslutande stat att inrätta det förfarande den finner lämpligast med tanke på respektive stats konstitutionella och administrativa bestämmelser (UNHCR:s handbok om förfarandet och kriterierna vid fastställande av flyktingars rättsliga ställning, punkten 189).

I skyddsgrundsdirektivet finns däremot bestämmelser om bedömningen av fakta och omständigheter i en ansökan om skydd. I artikel 4 anges bl.a. att bedömningen ska vara individuell och att alla relevanta uppgifter om ursprungslandet vid prövningstidpunkten ska beaktas. Om den sökande tidigare har varit utsatt för förföljelse är detta en allvarlig indikation på att fruktan för förföljelse är välgrundad. I artikel 10.2 anges vidare att det vid bedömningen av om en sökande har en välgrundad fruktan för förföljelse är irrelevant om sökanden faktiskt har de egenskaper i fråga om t.ex. politisk åskådning som är skälet till förföljelsen, om en sådan egenskap tillskrivs den sökande av den som utövar förföljelsen.

Migrationsöverdomstolen har vid flera tillfällen konstaterat att det inom asylrätten är en grundläggande princip att det är den asylsökande som ska göra sitt behov av internationellt skydd sannolikt men att beviskravet inte får ställas allt för högt när det gäller påståenden om risk för förföljelse (se bl.a. MIG 2007:9). Sökandens berättelse får därför godtas om den framstår som trovärdig och sannolik. Det sistnämnda tar i första hand sikte på den del av sökandens berättelse som gäller vad han eller hon har gjort eller råkat ut för i hemlandet, det vill säga anledningen till varför personen anser sig vara förföljd. Delvis annorlunda förhåller det sig när det gäller information om situationen i landet. Här har både den enskilde, Migrationsverket och domstolen ett ansvar för att se till att nödvändigt material kommer in (se bl.a. MIG 2012:18).

Av punkterna 66 och 67 i UNHCR:s handbok framgår bl.a. följande. Det kan ofta vara så att den sökande inte själv är medveten om orsakerna till den förföljelse han eller hon fruktar. Den sökande har emellertid inte någon skyldighet att själv analysera sitt ärende i sådan utsträckning att han eller hon i

detalj ska kunna identifiera orsakerna till förföljelsen. När utredaren undersöker de fakta som hör till ärendet, är det hans eller hennes uppgift att fastställa orsaken eller orsakerna till varför den sökande fruktar förföljelse för att avgöra om definitionen i Genèvekonventionen är uppfylld i detta avseende. Det är uppenbart att de olika skälen för förföljelse som ryms under dessa rubriker ofta kommer att gå in i varandra. Vanligtvis är en kombination av flera skäl tillämpliga på en och samma person, t.ex. en politisk motståndare som tillhör en religiös eller nationell grupp eller bådadera. Kombinationen av sådana orsaker kan vara av betydelse för att bedöma om personens fruktan är välgrundad.

I punkt 164 i UNHCR:s handbok anges att personer som tvingas lämna sitt hemland på grund av internationella eller nationella väpnade konflikter som regel inte är att anse som flyktingar enligt Genèvekonventionen. Enligt UNHCR ska detta emellertid förstås som begränsat till situationer där det inte finns något orsakssamband mellan en persons välgrundade fruktan för förföljelse och en förföljelsegrund (UNHCR, Guidelines on International Protection no. 12, Claims for refugee status related to situations of armed conflict and violence under Article 1 A (2) of the 1951 Convention and/or 1967 Protocol relating to the Status of Refugees and the regional refugee definitions, punkten 10).

Syftet och motivet bakom förföljelse kan vara relevanta omständigheter vid bedömningen av om det finns ett orsakssamband mellan fruktan för förföljelse och förföljelsegrund. I väpnade konflikter kan det dock vara svårt att fastställa syftet och motivet bakom förföljelsen. Ett orsakssamband kan också fastställas genom en bedömning av de strategier, taktiker, medel och metoder för krigsföring som används i konflikten. Sambandet kan också fastställas genom en bedömning av statens ovilja eller oförmåga att tillhandahålla skydd och genom de effekter som den väpnade konflikten medför. I väpnade konflikter är det vanligt att vem eller vilka som tillhör eller uppfattas tillhöra en särskild sida av en konflikt tolkas brett av de olika aktörerna. Familjemedlemmar till stridande parter, personer som tillhör samma religion eller etniska grupp eller bor i samma område, by eller stad som stridande parter kan uppfattas inta en särskild sida av konflikten. Vad som kan anses vara förföljelse som inte är riktad mot någon särskild individ kan i realiteten syfta till att förfölja hela samhällen eller områden där befolkningen uppfattas ha en särskild uppfattning i konflikten. (UNHCR, Guidelines on International Protection no. 12, punkterna 32 och 33.)

Enligt vedertagen svensk och internationell praxis är kravet på orsakssamband uppfyllt om någon av de grunder för förföljelse som räknas upp i flyktingdefinitionen är en bidragande orsak till förföljelsen (se bl.a. prop. 2005/06:6 s. 23). Grunden för förföljelse behöver alltså inte vara den enda orsaken till förföljelsen och de olika förföljelsegrunderna kan också överlappa varandra.

I MIG 2014:20 har Migrationsöverdomstolen bedömt att en sunnimuslim från Baniyas i Syrien genom kombinationen av de uppgifter han lämnat om sin religiösa tillhörighet och hemort, gjort sannolikt att han var flykting på grund av tillskriven politisk uppfattning. Vid bedömningen fäste Migrationsöverdomstolen vikt vid att landinformationen i målet gav generellt stöd för att en person med härkomst från en ort som anses som ett oppositionsfäste riskerar att bli måltavla i konflikten. Den sökande kom från ett område som enligt landinformation också hade varit föremål för urskillningslösa attacker mot civilbefolkningen.

3. Landinformation

3.1 Allmänt om situationen i Syrien

Nästan alla delar av Syrien är indragna i konflikten. Landet är uppdelat mellan stridande parter och grupper som utövar inflytande över sina respektive områden. Konflikten har inneburit förödande konsekvenser för den syriska

befolkningen med ett stort antal civila dödsoffer och storskaliga befolkningsflyttningar både inom och utom landet (UNHCR, International Protection Considerations with regard to people fleeing the Syrian Arab Republic, Update IV, november 2015, s. 3 f.). Enligt UNHCR uppfyller sannolikt flertalet syrier som söker internationellt skydd kraven i flyktingdefinitionen i Genèvekonventionen eftersom de kommer att ha en välgrundad fruktan för förföljelse kopplad till en konventionsgrund (s. 22).

Migrationsverket har i ett rättsligt ställningstagande uttalat att den rådande situationen av generellt våld i Syrien är så allvarlig att var och en bedöms vara utsatt för risk för behandling i strid med artikel 3 i Europakonventionen (Migrationsverket, Rättsligt ställningstagande angående prövningen av ansökningar från personer som åberopar att de kommer från Syrien - SR 40/2015, s. 1 och SR 04/2018).

3.2 Tillskriven politisk uppfattning och religiös tillhörighet

I landinformation från UNHCR anges bl.a. följande. En särskild aspekt av konflikten i Syrien är att olika aktörer ofta tillskriver större grupper av människor, så som hela städer, byar eller grannskap, en viss politisk uppfattning. På så vis kan en medlem i en större grupp, utan att bli individuell utpekad, bli måltavla för de stridande parterna på grund av att personen uppfattas stödja någon annan aktör i konflikten. Det finns rapporter som anger att regimen generellt sett uppfattar civila som lever eller kommer ifrån platser där det förekommit protester eller är under oppositionell kontroll som sammankopplade med den väpnade oppositionen. Civila i sådana områden uppfattas som motståndare till regimen och utsätts för en rad olika bestraffningar. Tillskrivningen av en politisk uppfattning är dock ofta baserad på lite mer än en individs fysiska närvaro i ett särskilt område, härkomst från ett visst område eller etniska eller religiösa bakgrund. (UNHCR, Relevant Country of Origin Information to Assist with the Application of UNHCR's Country Guidance on Syria: "Illegal Exit" from Syria and Related Issues for Determining the International Protection Needs of Asylum-Seekers from Syria, februari 2017, s. 14 f.)

UNHCR har identifierat särskilda riskprofiler som sannolikt uppfyller rekvisiten i Genèvekonventionens flyktingdefinition. En riskgrupp är personer som motsätter sig regimen eller uppfattas som motståndare till regimen. Civila som kommer från vissa områden, byar och städer som uppfattas som oppositionella innefattas i denna grupp. Ytterligare en särskild riskgrupp är personer som stöttar eller uppfattas stötta regimen. Denna grupp innefattar bl.a. civila som kommer från områden, byar och städer som uppfattas stötta regimen. Vidare är också personer med viss religiös tillhörighet, såsom sunnimuslimer, en särskild riskgrupp. (UNHCR, 2015, s. 22 f.)

Även i ytterligare landrapporter anges att sunnimuslimer är särskilt utsatta i konflikten och det anges att det enligt flera rapporter kommit fram information om att den syriska regimen tillsammans med allierade shiamiliser dödat, arresterat och misshandlat sunnimuslimer och även medvetet förstört sunnimuslimers egendom. Städer och områden har blivit måltavlor på grund av invånarnas religiösa tillhörighet. Det finns också uppgifter om att regimen fördriver sunnimuslimer i syfte att ersätta befolkningen med shiamuslimer och alawiter. (US Department of State, 2015 Report on International Religious Freedom - Syria, augusti 2016, s. 5 f.)

3.3 Situationen för kvinnor

I landinformation från UNHCR anges bl.a. följande. Situationen för kvinnor har påverkats drastiskt av den pågående konflikten och kvinnor utsätts för övergrepp av de olika parterna i konflikten på grund av sitt kön. Tusentals kvinnor har enligt rapporter blivit dödade i beskjutningar av civila områden, råder och massaker. Kvinnor har också blivit arresterade, tagna som gisslan, utsatta för tortyr och sexuella övergrepp eller annat våld, använda som

mänskliga sköldar eller utsatta för stränga tolkningar av sharialagar. Kvinnor och då särskilt kvinnor utan manligt nätverk är enligt UNHCR en särskild riskgrupp. (UNHCR, 2015, s. 13 och 23.)

I Lifos temarapport "Kvinnor under Syrienkonflikten – mönster av utsatthet" anges bl.a. följande. Förhållandena för kvinnor skiljer sig markant beroende på vilken aktör som kontrollerar det aktuella området. I regimkontrollerat område styrs utsattheten av kvinnans profil. Många familjer och kvinnor söker sig till regimkontrollerade områden där de ofta kan installera sig utan att uppleva några specifika problem. Det finns dock rapporter om att kvinnor utsätts för våld av regimen på grund av att de associeras med oppositionell verksamhet. Kvinnor i regimkontrollerat område utsätts för våld i anslutning till frihetsberövande samt i vägspärrar och under husrannsakingar i samband med att armé och milis intar omstridda områden. (Migrationsverket, Lifos. Center för landinformation och landanalys inom migrationsområdet, Temarapport: Kvinnor under Syrienkonflikten - mönster av utsatthet (version 1.1), oktober 2015, s. 4 och 9 f.)

3.4 Återvändande till Syrien

Av en landrapport utgiven av Immigration and Refugee Board of Canada framgår att informationen om hur personer som återvänder till Syrien behandlas är knapphändig, men att det finns rapporterat om fall av personer som vid återvändandet tillskrivits en motstående politisk uppfattning på grund av hemvist i oppositionellt område eller anklagats för att sprida falsk information om landet. (Immigration and Refugee Board of Canada, Treatment of returnees upon arrival at Damascus International Airport and international land border crossing points, januari 2016.)

Enligt UNHCR:s landinformation är det fritt att lämna Syrien med ett nationellt pass via någon av de fungerande gränskontrollerna. Syriska medborgare måste betala en utreseavgift. Enligt lag No. 18 för 2014 riskerar de som avreser eller återvänder utan giltigt pass eller annan nödvändig auktoriserad dokumentation eller via en gränspassage som inte är auktoriserad, böter eller fängelse i tre månader. Information om vad som händer när en person återvänder från utlandet är knapphändig. Det finns källor som indikerar att personer undersöks vid ankomsten för utredning av om de är eftersökta av säkerhetsrelaterade skäl. Personer vars profil väcker misstankar riskerar att arresteras och utsättas för tortyr. Källor rapporterar också att återvändare riskerar att arresteras om deras familjemedlemmar är efterlysta av myndigheterna, de inte har fullgjort militärtjänst, de kommer från områden som är kontrollerade av oppositionen eller att de misstänks vara religiösa på grund av sin konservativa klädsel. Det finns rapporterat att personer arresterats utan någon egentlig anledning, som en del av utbredd godtycklighet och maktmissbruk. (UNHCR, 2017, s. 3 f.)

I landrapport från Lifos anges att det finns källor som framhåller att den som sökt asyl utomlands i regel inte anses ha gjort sig skyldig till något brott på grund av den handlingen i sig. Risker för en säkerhetsutredning vid återvändandet bedöms dock vara klar, vilket medför att det finns risker och osäkerhetsfaktorer med hänsyn till den varierande hanteringen i sådana sammanhang. (Migrationsverket, Lifos, Center för landinformation och landanalys inom migrationsområdet, Temarapport: Reguljär och irreguljär syrisk militärtjänst (version 3.0), maj 2017, s. 61 f.)

4. Migrationsöverdomstolens bedömning

4.1 Identitet och hemvist

Underinstanserna har ansett att ZA har styrkt sin identitet och gjort sannolikt att hon haft sin hemvist i en förort till Damaskus i Syrien. Migrationsöverdomstolen gör ingen annan bedömning i dessa avseenden. Hennes skyddsbehov ska därför prövas utifrån de förhållanden som råder där.

4.2 Utgångspunkter för prövningen

Säkerhetssituationen i Syrien är för närvarande så extrem och präglad av generellt och i många fall urskillningslöst våld att i princip alla som återvänder till landet löper en individuell risk att drabbas av skyddsgrundande behandling. Eftersom en person som tvingats lämna sitt hemland på grund av en nationell väpnad konflikt, likväl som någon som lämnat sitt hemland i fredstid, kan uppfylla kriterierna för flyktingskap måste det, trots att det till följd av den allmänna situationen i Syrien föreligger ett generellt skyddsbehov för personer som kommer därifrån, först prövas om sökanden har en välgrundad fruktan för förföljelse kopplad till en konventionsgrund. Vid denna prövning måste beaktas att en särskild aspekt av konflikten i Syrien är att olika aktörer ofta tillskriver större grupper av människor, så som hela städer, byar eller grannskap, en viss politisk uppfattning.

Risken att utsättas för våld t.ex. med anledning av grupptillhörighet varierar beroende på våldets intensitet, stridande aktörer och vilken eller vilka grupper som har territoriell kontroll över ett visst område. Om det av relevant landinformation framgår att alla personer från en viss grupp eller ett visst område i Syrien riskerar förföljelse på grund av minst en förföljelsegrund krävs det inte att den sökande visar att han eller hon är mer utsatt än andra medlemmar i gruppen. Den individuella risken är då redan utredd. Om sökanden inte tillhör en sådan grupp eller om landinformationen inte ger tillräckligt stöd för att alla i gruppen riskerar förföljelse ska sökandens personliga förhållanden och erfarenheter ligga till grund för bedömningen av om den sökande är särskilt utsatt. Det är då viktigt att utreda och bedöma den sökandes tidigare aktiviteter och agerande samt hur olika personliga förhållanden samverkar med varandra. Det måste beaktas att situationen i väpnade konflikter är föränderlig och att det därför är svårt att dra några säkra generella slutsatser om situationen i landet. Landinformationen måste alltså bedömas med viss försiktighet.

Bedömningen av om en person från Syrien ska beviljas flyktingstatusförklaring innefattar svåra överväganden och statusförklaringen har stor betydelse för den enskilde. Utredningen hos Migrationsverket måste därför genomföras på ett sådant sätt att den kan ligga till grund för en omsorgsfull bedömning av om sökanden är flykting eller alternativt skyddsbehövande.

Migrationsöverdomstolen anser att det finns brister i Migrationsverkets utredning av ZA:s skyddsskäl. Även om det hade varit önskvärt att en grundligare utredning hade företagits redan hos Migrationsverket anser Migrationsöverdomstolen att bristerna inte är av sådan beskaffenhet att en ny utredning nu behöver genomföras. ZA har också beviljats offentligt biträde hos Migrationsöverdomstolen och hon har därigenom fått möjlighet att vidarutveckla sin talan. Migrationsöverdomstolen övergår därför till att pröva om ZA är flykting på grund av att hon riskerar förföljelse i sitt hemland kopplad till en eller flera förföljelsegrunder.

4.3 Prövningen av om ZA är flykting

Migrationsöverdomstolen anser inte att det finns skäl att ifrågasätta den berättelse som ZA har lämnat. Bedömningen av om hon är flykting ska därför göras med utgångspunkt i vad hon själv har uppgett och utifrån den landinformation som finns tillgänglig.

ZA har uppgett att hon riskerar förföljelse på grund av tillskriven politisk uppfattning med anledning av att hon har varit utomlands och sökt asyl, att hon är sunnimuslim samt att hon är folkbokförd i ett område som tidigare var under oppositionens kontroll. Hon är också rädd för att utsättas för förföljelse på grund av att hon är kvinna.

Migrationsöverdomstolen anser att de rapporter som finns om att personer som sökt asyl utomlands och återvänder till Syrien riskerar att anses som motståndare till den syriska regimen är för knapphändiga för att kunna läggas

till grund för bedömningen att alla personer från Syrien som sökt asyl utomlands riskerar förföljelse på grund av tillskriven politisk uppfattning. Omständigheten att ZA har sökt asyl utomlands är inte i sig tillräcklig för att hon ska anses riskera förföljelse på grund av tillskriven politisk uppfattning. Den landinformation som finns i målet ger stöd för att det är vanligt att de olika aktörerna i konflikten tillskriver personer en politisk uppfattning baserat på hemvist och religion. Det finns också stöd för att den syriska regimen utsätter sunnimuslimer för övergrepp. Landinformationen ger emellertid inte tillräckligt stöd för att alla personer som är folkbokförda i ett tidigare oppositionellt område eller är sunnimuslimer riskerar förföljelse på grund av tillskriven politisk uppfattning. Inte heller ger landinformationen stöd för att alla kvinnor i Syrien riskerar förföljelse på grund av sitt kön utan det framgår att utsattheten är beroende bl.a. av vilket område kvinnan befinner sig i. Bedömningen av ZA:s skyddsskäl får därför göras utifrån vad som kommit fram om hennes personliga förhållanden och erfarenheter.

ZA har haft sin hemvist i en regimkontrollerad förort till Damaskus. Hon har inte utsatts för något personligen innan hon lämnade Syrien. Hon har rest ut ur landet legalt och hon har också kunnat lämna Syrien legalt ett flertal gånger utan att utsättas för några hot eller anklagelser på grund av sin folkbokföring, religion eller sitt kön. ZA har inte heller lämnat några uppgifter om att hon eller hennes familj på något sätt uppfattats som oppositionella. Området som ZA enligt sitt id-kort är folkbokförd i var också under oppositionell kontroll under en förhållandvis kort period. Hon kan mot denna bakgrund inte anses ha en sådan riskprofil som innebär att hon skulle riskera att tillskrivas en politisk uppfattning på grund av sin folkbokföring eller religion. Inte heller förhållandet att hon sökt asyl utomlands förändrar den bilden. Vidare är det som kommit fram inte tillräckligt för att det ska anses sannolikt att hon skulle tillskrivas en politisk uppfattning redan på flygplatsen om hon skulle återvända. Av tillgänglig landinformation framgår att situationen för kvinnor har påverkats drastiskt av den pågående konflikten men också att förhållandena för kvinnor skiljer sig markant mellan olika områden och att utsattheten i regimkontrollerat område styrs av kvinnans profil. Enligt landinformationen tillhör ZA i egenskap av kvinna utan manligt nätverk en särskild riskgrupp. Hon har emellertid sin hemvist i regimkontrollerat område och kan inte associeras med oppositionell verksamhet. Migrationsöverdomstolen bedömer utifrån dessa förutsättningar att hennes profil inte är sådan att hon skulle vara särskilt utsatt för övergrepp på grund av sitt kön.

ZA har mot denna bakgrund inte gjort sannolikt att hon hyser en välgrundad fruktan för förföljelse på grund av tillskriven politisk uppfattning, kön eller någon annan förföljelsegrund.

4.4 Slutsats

ZA är inte flykting. Överklagandet ska därför bifallas och Migrationsverkets beslut att bevilja henne alternativ skyddsstatusförklaring fastställas.

Migrationsöverdomstolens avgörande. Migrationsöverdomstolen bifaller överklagandet och fastställer, med ändring av migrationsdomstolens dom, Migrationsverkets beslut att bevilja ZA alternativ skyddsstatusförklaring.

Sökord:

Litteratur: Prop. 2005/06:6 s. 23; UNHCR:s handbok om förfarandet och kriterierna vid fastställande av flyktingars rättsliga ställning punkterna 66, 67, 164 och 189; UNHCR, Guidelines on International Protection no. 12, Claims for refugee status related to situations of armed conflict and violence under Article 1 A (2) of the 1951 Convention and/or 1967 Protocol relating to the Status of Refugees and the regional refugee definitions, punkterna 10, 32 och 33; UNHCR, International Protection Considerations with regard to

people fleeing the Syrian Arab Republic, Update IV, november 2015, s. 3 f., 13, 22 f. och 23; UNHCR, Relevant Country of Origin Information to Assist with the Application of UNHCR's Country Guidance on Syria: "Illegal Exit" from Syria and Related Issues for Determining the International Protection Needs of Asylum-Seekers from Syria, februari 2017, s. 3 f., och 14 f.; US Department of State, 2015 Report on International Religious Freedom – Syria, augusti 2016, s. 5 f.; Immigration and Refugee Board of Canada, Treatment of returnees upon arrival at Damascus International Airport and international land border crossing points, januari 2016; Migrationsverket, Rättsligt ställningstagande angående prövningen av ansökningar från personer som åberopar att de kommer från Syrien – SR 40/2015, s. 1 och SR 04/2018; Migrationsverket, Lifos, Center för landinformation och landanalys inom migrationsområdet, Temarapport: Reguljär och irreguljär syrisk militärtjänst (version 3.0), maj 2017, s 61 f.; Migrationsverket, Lifos, Center för landinformation och landanalys inom migrationsområdet, Temarapport: Kvinnor under Syrienkonflikten – mönster av utsatthet (version 1.1), oktober 2015, s. 4 och 9 f.
